

THE ARMED MAN

Componist Karl Jenkins is geboren in Wales in 1944. Als oorlogskind is Jenkins altijd doordrongen geweest van de verschrikkingen die een oorlog teweegbrengt en de gevolgen daarvan.

The Armed Man is door hem geschreven in opdracht van The Royal Armouries Museum (koninklijke arsenalen), ter gelegenheid van de millenniumvieringen. Hij schreef het in de periode dat de situatie in Kosovo zich dramatisch ontwikkelde. Deze mis is dan ook opgedragen aan de slachtoffers van deze oorlog. De première was in 2000 in London in The Royal Albert Hall.

De muziek is indringend en wordt tijdens de uitvoering vaak voorzien van confronterende beelden. Hierdoor heeft het stuk een behoorlijke impact op bezoekers en uitvoerenden. Jenkins heeft bij het maken van dit stuk de hoop dat er in een nieuwe eeuw misschien wel werkelijk vrede in de wereld zou kunnen komen, een verlangen dat wereldreligies en culturen overstijgt.

In de muziek klinkt haat en dreiging die uitmondt in een donkere oorlog, leed en verdriet, maar ook hoop, redding, samenwerking en uitzicht op de uiteindelijke vrede. Marcherende voeten, oproep tot gebed, reflectie via teksten uit verschillende religieuze stromingen en culturen, vragen om Gods hulp tegen de vijand en teksten uit de Psalmen, gaan over in kwellend, slagveld en een huiveringwekkende stilte. De Last Post klinkt. Het Agnus Dei doet vervolgens de oorlogsmachine stoppen en leidt uiteindelijk naar teksten uit Openbaring: God zal alle tranen wissen, het kwaad wordt overwonnen, vrede voor deze wereld.

Het stuk bestaat uit dertien delen, waarin een veelheid aan emoties zich opdringt en waarin teksten uit verschillende tradities en culturen zijn verwerkt. De teksten worden niet alleen gezongen in het Latijn. Er klinken ook verschillende andere talen, in de dichtregels uit andere tradities. Het is een anti-oorlogstuk, binnen de bekende opbouw van een christelijke mis. (Kyrie, Sanctus, Agnus Dei en Benedictus).

De gebruikte teksten behoren tot drie categorieën;

- Heroïsche teksten die oproepen tot geweld
- Smartelijke teksten over de gevolgen van geweld
- Hoopvolle teksten die wijzen naar een duurzame vrede die mogelijk is.

De basis is een oud Frans lied “L’homme armé”, met als strekking: Hoed u voor de gewapende mens.

Dit wordt gevolgd door de oproep van de muezzin. De muezzin vervult in de islam dezelfde rol als de kerkklokken in het christendom. Op vaste gebedstijden roept hij de mensen op tot gebed, tegenwoordig vaak met behulp van luidsprekers of een geluidsopname.

De tekst van de oproep, de azaan, uitgesproken door de muezzin:

Allahu Akbar

Ashada An Illa-L-Lah

Ashadu Anna Muhammandan Rasulu-I-Iah

Hayya Ala-s-salah

Hayya ALA-i-Falah

Allahu Akbar

La Illaha il la-lah

Allah is de grootste

Ik getuig dat er geen God is behalve Allah

Ik getuig dat Mohammed de boodschapper is van Allah

Kom snel naar het gebed

Kom snel naar het succes

Allah is de grootste

Er is geen God behalve Allah.

De azaan wordt opgevolgd door het Kyrie: *Heer ontferm U, Christus ontferm u over ons*. Daarna zingen tenoren en bassen *Save Me from Bloody Men*, met teksten uit Psalm 56 1-2 en psalm 59 1-2, waarna het hele koor het Sanctus zingt: *Heilig, heilig, heilig*.

Op een tekst van Rudyard Kipling uit 1896 klinkt vervolgens een Lofzang voor de actie, gevolgd door *Charge* (Val aan!), een lied voor de feestdag van St. Cecilia.

Het achtste deel verklankt een tekst van Sankichi Tōge, overlevende van Hiroshima. In het hierop volgende *Torches* wordt een tekst gebruikt uit het Hindoeïsme (zesde eeuw voor Christus):

*De dieren werden verstrooid in alle richtingen,
Verschrikkelijke kreten slakend
Velen stonden in brand, anderen waren verbrand.
Ze werden allen verbrijzeld en wezenloos verstrooid, hun ogen uitpuilend.
Sommigen omklemden hun zonen, anderen hun vader en moeder,
niet in staat hen los te laten en zo stierven zij.
Anderen sprongen op, bij duizenden,
hun gezichten vertrokken en werden verteerd door het vuur.
Overal kronkelden lichamen over de grond.
Vleugels, ogen en poten, alles brandde.
Zij bliezen hun laatste adem uit
Als levende toortsen.*

Na deze verschrikkingen volgen het *Agnus Dei: Ontferm U over ons en geef ons vrede*, het gedicht *Nu de wapens zwiigen* en *Benedictus: Gezegend die komt in de naam van de Heer, Hosanna in de Hoge*.

De mis voor vrede wordt afgesloten met *Better is Peace*, bestaand uit: De gewapende mens moet men vrezén, terugvallend naar het openingsdeel, een tekst van Tennyson uit 1850 en tot slot het koraal uit *Openbaring* 21 vers 4.

Toon de Graaf